

*Concurența la admitere în Universitatea din București
în anii 1980.
O încercare de analiză cantitativă**

Mirela ROTARU

Cuvinte cheie: *examene de admitere, cifre de școlarizare, competiție, populație școlară, specializări*

Universitatea din București a cunoscut din plin șocurile politicilor experimentate de comuniști, reflectând destul de fidel evoluția generală a sistemului politic din România în anii 1980. Dincolo de retorica documentelor de partid și a altor documente programatice ale regimului ceaușist, analiza situației concrete a Universității din București, în ultimul deceniu al regimului comunist, lasă să se întrevadă criza profundă pe care o traversa instituția, asemenea întregului sistem de învățământ superior din România. Printre multele probleme cu care Universitatea bucureșteană s-a confruntat sub impactul reducerii cifrei de școlarizare, începând cu anul 1981, s-a numărat și aceea a creșterii explozive a concurenței la admiterea în unele dintre facultățile sale.

În cele ce urmează vom încerca să realizăm o prezentare a factorilor social-politici și demografici care au influențat creșterea spectaculoasă a concurenței la admiterea pentru unele dintre specializările și profilurile oferite de Universitatea din București și o reconstituire cantitativă, pe baza informațiilor din arhivele Universității, a competiției la admitere în facultățile instituției în anii 1980.

Considerații generale asupra admiterii la Universitatea din București în anii 1980

Sub aspect legislativ, învățământul românesc a stat, în anii 1980, sub semnul *Legii educației și învățământului* din decembrie 1978. În privința accesului în învățământul superior, admiterea condiționată de

* Această lucrare a fost realizată printr-un grant al Autorității Naționale Romane de Cercetare Științifică CNCS – UEFISCDI, număr proiect PN – II – ID – PCE – 2011 – 3 – O476, și cu sprijin material din proiectul „Cercetători competitivi pe plan european în domeniul științelor umaniste și socio-economice. Rețea de cercetare multiregională (CCPE) – 140863.

„originea socială nesănătoasă” a candidaților a devenit o excepție în anii care fac obiectul acestui studiu. Este adevărat că, până la sfârșitul regimului comunist, candidații care optau pentru facultățile Universității considerate cu mare impact ideologic (exemplu Drept, Istorie-Filosofie sau Filosofie-Istorie) se înscriau mai devreme, trebuind să depună la înscriere un dosar conținând o fișă de înscriere detaliată¹, ce verifica apartenența politică a candidatului (membru U.T.C. sau P.C.R.), numele, ocupația, locul de muncă și apartenența politică a părinților și rudelor apropiate, eventuale condamnări ale acestora, precum și existența unor rude apropiate plecate din țară (cu mențiunea dacă au plecat legal sau ilegal) și o recomandare din partea organizației de U.T.C. sau P.C.R. din care făceau parte candidații. În anii 1980, această verificare reprezenta o pură formalitate. Spre sfârșitul perioadei analizate de noi, pentru examenul de admitere din sesiunea iulie 1988 se relaxau măsurile de verificare inclusiv pentru candidații ce susțineau examenul la învățământul fără frecvență. Astfel, printr-o notă telefonică a adjunctului ministrului educației, Viorica Nicolau, din 4 iunie 1988, pentru candidații de la profilurile universitare: filosofie, istorie și științe juridice învățământ fără frecvență, se renunța la „caracterizarea asupra activității depuse” cu condiția ca recomandarea tip din partea organizației de partid sau de tineret din care făceau parte să fie semnată, în afara secretarului B.O.B./secretar U.T.C., și de directorul unității la care era angajat candidatul².

Conform articolului 70 al *Legii educației și învățământului* din 1978, admiterea în învățământul superior se făcea, în anii 1980, pe bază de concurs³. Criteriul meritocratic s-a impus în acești ani și pe fondul scăderii severe a numărului de locuri alocate învățământului universitar prin planurile de școlarizare. Acest lucru a condus, în mod firesc, la o creștere vertiginoasă a concurenței la admiterea în facultățile non-tehnice.

Contractia învățământului superior din România poate fi urmărită și din perspectiva cifrei totale de școlarizare pentru învățământul superior stabilită la nivel național în anii 1980. În epocă, cifra anuală de școlarizare pentru studenți era stabilită, conform legii din 1978, de către Consiliul

¹ *Măsuri privind admiterea în învățământul superior la unele specializări din domeniul științelor sociale și umaniste*, în Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrul nr. 1526/1971, Corespondență diversă, dosar nepaginat.

² *Nota telefonică nr. 5666 din 4 iunie 1988*, în Arhiva Rectoratului Universității București, fond Secretariat/Rectorat, registrul nr. 1985/1988, Concurs de admitere, dosar nepaginat.

³ *Legea educației și învățământului nr. 28* din 21 decembrie 1978, în *Antologia legilor învățământului din România*, București, Institutul de Științe ale Educației, 2004, p. 369-396.

Național pentru Știință și Tehnologie, la propunerea ministrului educației. Consiliul definea și condițiile în care se puteau acorda diplomele doctorale. În anii supuși analizei noastre, aceste două chestiuni importante ale politicii academice (numărul corespunzător de noi admiși și criteriile folosite pentru selecția celor care trebuiau să urmeze studiile doctorale) erau subordonate deciziilor autocratice ale președintelui Consiliului, Nicolae Ceaușescu⁴. Începând din anul 1981, regimul a trecut la reducerea cifrei de școlarizare totale stabilite pentru învățământul superior la nivel național, precum și la scăderi severe ale numărului locurilor alocate pentru studiile la cursurile de zi în favoarea celor rezervate pentru studiile la seral și (în mai mică măsură) fără frecvență. Reducerile au afectat și studiile tehnice, mai ales la profilurile construcții și agricol, și au făcut ca ponderea tinerilor care urmau studii universitare să scadă, plasând România pe penultimul loc din Europa, cu o rată brută de încadrare în învățământul superior de 8,6% față de 8,5% în Albania, în timp ce media europeană era de 26,4%⁵. Datele statistice privitoare la numărul de studenți indică amploarea declinului populației studențești din România în anii 1980. Astfel, dacă în anul universitar 1980/1981 numărul total a atins nivelul cel mai ridicat din învățământul superior românesc, fiind de 192.769⁶ de studenți, în anul universitar 1988/1989 numărul studenților scăzuse la 159.465, iar în anul universitar 1989/1990, în toamna de dinaintea revoluției din 1989, numărul de studenți români, cu o ușoară creștere, ajunsese la cifra de 164.507⁷. Numărul studenților Universității din București a cunoscut același trend descrescător pe parcursul deceniului '80, ajungând de la o cifră de 8.154 de studenți, în anul universitar 1981/1982 și la 7.971 în anul universitar 1989/1990⁸. Trebuie menționat aici faptul că scăderea cifrelor de școlarizare pentru

⁴ Jan Sadlak, *Higher Education in Romania, 1860-1990: between academic mission, economic demands and political control*, Graduate School of Education Center State University of New York at Buffalo, 1990, p. 50.

⁵ Maria Molnar și Maria Poenaru, *Învățământul*, în Constantin Grigorescu (coord.), *Nivelul dezvoltării economico-sociale a României în context european, 1989*, București, Editura Expert, 1993, p. 228; vezi și Ovidiu Bozgan, Bogdan Murgescu (coord.), *Universitatea din București, 1864-2014*, București, Editura Universității din București, 2014, p. 279-291.

⁶ Jan Sadlak, *op. cit.*, p. 59

⁷ ANIC, fond C.C. al P.C.R., dosar 17/1989, fila 4; pentru cifrele din anul universitar 1988/1989 vezi și Steliana Perț, *Învățământul*, în N.N. Constantinescu (coord.), *Istoria economică a României (1939 – 1989)*, Editura Economică, București, 2000, p. 336, anexa 1.

⁸ Cifrele sunt extrase din Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrul Instrucțiunii-1980, dosar nepaginat, și din ANIC, fondul C.C. al P.C.R. Propagandă și agitație, dosar 117/1989, fila 4.

învățământul superior universitar, în ultimul deceniu al regimului comunist din România, s-a suprapus pe o creștere demografică semnificativă a populației școlare. Este cunoscut faptul că în anii 1986/1987, respectiv 1987/1988, au candidat pentru admiterea la facultate cohortele de „decreței”, generațiile de copii născuți în anii 1967 și 1968, ani considerați, datorită Decretului nr. 770/1966, un vârf al sporului demografic în România⁹. Cum era firesc, consecința acestei evoluții contradictorii a fost creșterea fără precedent a concurenței la admiterea în învățământul superior. Examenul de admitere la facultate devenise, în societatea românească a epocii, un moment de răscruce în viața unui tânăr, traumatizant chiar pentru aceia care doreau să intre la Universitate, datorită concurenței imense. În memoria colectivă a generațiilor care au trăit acest ultim deceniu al regimului comunist se păstrează amintirea clipelor de coșmar prin care treceau absolvenții de liceu înaintea examenului de admitere la facultate. Cifrele de școlarizare pentru facultăți se afișau la secretariatele instituțiilor în ultimul moment, impactul emoțional creat de diferențele foarte mari între numărul de locuri alocate pentru diversele specializări universitare și numărul candidaților înscriși generând o tensiune și un stres psihic greu de depășit chiar și pentru cei care ieșeau victorioși din această experiență. Respingerea la admitere – care presupunea pentru candidații încorporabili respinși satisfacerea stagiului militar cu termen normal și munca necalificată în economia socialistă – a declanșat adesea drame personale, care într-o cultură a statutului și imaginii publice au intensificat stări psihologice precum rușinea, vinovăția, ambiția. Încercările repetate de a intra la facultate au devenit un fenomen tipic unui sistem care forma cu parcimonie elitele profesionale (segmentul cu studii superioare) și care în general oferea alternative profesionale neatractive¹⁰.

Reconstituri cantitative ale concurenței la admiterea în Universitatea din București în anii 1980

În situația specifică a Universității din București cifrele care prezintă concurența la admitere în anii 1980 sunt mai mult decât ilustrative.

⁹ Pentru a evidenția sporul populației școlare în România la un deceniu după măsurile demografice de la sfârșitul anilor 1960 este suficient să menționăm faptul că, dacă în anul școlar 1968/1969 în învățământul primar și gimnazial populația școlară era de 2.915.910 elevi, în anul școlar 1978/1979 aceeași populație se cifra la 3.423.135 elevi. A se vedea în acest sens Steliana Perț, *op. cit.*, p. 336.

¹⁰ Vezi, în acest sens, și Marius Cazan, Vlad Pașca, „Concurența la admitere în învățământul superior românesc în perioada comunistă (1956-1979). Reconstruiri cantitative”, în *Studii și articole de istorie*, tom LXXXI, 2014, p. 244-266.

Din analiza pe care am realizat-o pe datele statistice existente în arhiva Rectoratului Universității din București, a reieșit faptul că a existat în epocă un interes deosebit față de anumite domenii de studiu, la care concurența depășea 10 candidați pe loc, în timp ce la alte facultăți locurile alocate abia se completau, organizându-se pentru unele profile chiar mai multe sesiuni de admitere. Cea mai solicitată facultate a fost, în deceniul anilor 1980, Facultatea de Drept și avem în vedere aici toate profilurile și specializările oferite de această facultate. Avantajele oferite de sistem celor care absolveau Dreptul, atât la zi cât și la fără frecvență, atrăgeau un număr impresionant de candidați.

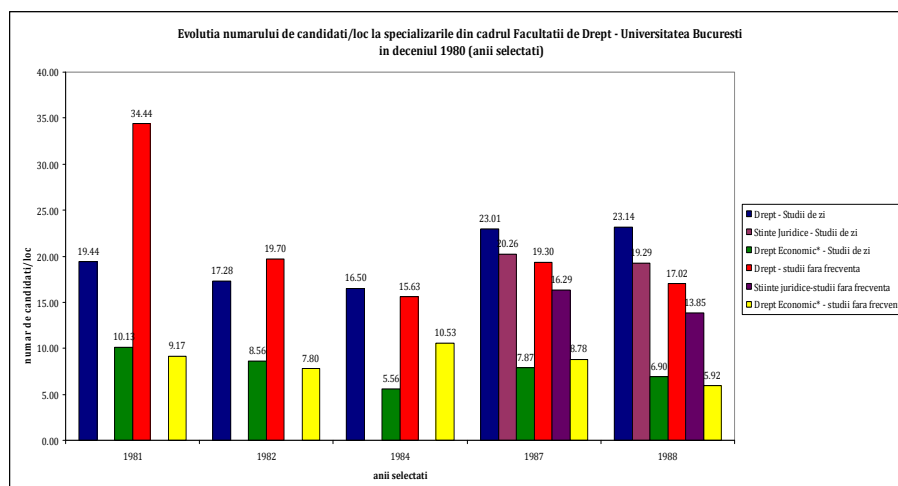
Cifrele sunt grăitoare pentru susținerea acestei afirmații. Pentru anul universitar 1981/1982, la examenul de admitere din iulie 1981 Facultatea de Drept din București oferea două specializări în cadrul profilului științe juridice și anume Drept și Drept Economic și Administrativ, atât pentru forma de învățământ de zi, cât și pentru fără frecvență. Spre sfârșitul deceniului pe care îl analizăm, în anii universitari 1986/1987 și 1987/1988, oferta facultății rămâne aceeași, profilul Juridic grupând cele două specializări: drept și drept economic și administrativ pentru ambele forme de învățământ. Numărul de locuri alocate Facultății de Drept din București pentru învățământul de zi a scăzut ușor: de la 120¹¹ la specializarea drept - zi în anul 1981, la 110¹² la specializarea Drept-zi în anii 1986 și 1987. La specializarea drept economic și administrativ numărul de locuri se menține constant, 30, pentru anii analizați. La forma de învățământ fără frecvență creșterea numărului de locuri este însă semnificativă: în anul 1981 sunt alocate 50 de locuri pentru drept fără frecvență, în timp ce în anii 1986 și 1987 aceleași specializări, drept fără frecvență, îi sunt alocate 125 de locuri. La specializarea drept economic și administrativ- fără frecvență, pentru anul universitar 1981/1982 sunt alocate 60 de locuri, în timp ce pentru anii universitari 1986/1987 și 1987/1988 sunt alocate 73 și respectiv 50 de locuri.

În perioada analizată, la toate specializările Facultății de Drept concurența a fost acerbă. Astfel, în sesiunea din iulie 1981 concurența a fost de 22,4 candidați/loc la drept-zi și 12,1 candidați/loc la Drept Economic și Administrativ-zi. La învățământ fără frecvență pentru specializarea drept,

¹¹ Datele referitoare la anul universitar 1981-1982 au fost extrase din Arhiva Rectoratului Universității București, fond Secretariat/Rectorat, registrul nr. 2950 /1981, Admitere -1981, dosar nepaginat.

¹² Datele referitoare la anii universitari 1986-1987 și 1987/1988 au fost extrase din Arhiva Rectoratului Universității București, fond Secretariat/Rectorat, registrele Admitere- 1986, 1987, nepaginate.

concurența a fost chiar mai strânsă decât la zi, atingând procentul de 34 candidați/loc, iar la drept economic și administrativ, de 9 candidați/loc. În iulie 1986 la specializarea drept - zi au concurat 22,1 candidați pe loc, iar în iulie 1987 datele arată o realitate de 26 candidați/loc, în timp ce, la drept economic și administrativ-zi, în 1986, situația înregistrată era de 9,5 candidați/loc, în timp ce în sesiunea din iulie 1987 au concurat pentru aceeași specializare 7,5 candidați/loc. La profilul juridic fără frecvență concurența a scăzut la 12 candidați/loc în 1986, la specializarea drept înregistrându-se o concurență de 15 candidați/loc, iar la drept economic și administrativ o concurență de 6 candidați/loc. În anul 1987, concurența la juridic fără frecvență crește din nou sub impactul sensibilei reduceri de locuri la specializarea drept economic și administrativ, fiind de 16 candidați/loc, cu o medie de 19 candidați/loc la specializarea drept și 8,7 candidați/loc la drept economic și administrativ.

Această dinamică a numărului de locuri alocate Facultății de Drept pentru anii analizați indică, cel puțin în stadiul actual de cercetare, o creștere a numărului de locuri alocate facultății sub impactul creșterii populației școlare și a concurenței foarte ridicate, dar numai la forma de învățământ fără frecvență.

O specializare extrem de solicitată în anii pe care îi analizăm este și cea din cadrul Facultății de Biologie a Universității din București și anume Științe Agricole și Naturale. Procentul foarte ridicat al concurenței la admiterea pentru acest domeniu se poate explica prin faptul că Universitatea din București era singura care oferea această specializare în România anilor

1980¹³. În anul 1981, locurile alocate acestei specializări (în număr de 50) erau numai pentru învățământul la zi, concurența fiind de 22,6/loc. Interesant este faptul că, în iulie 1986, acestei specializări îi sunt alocate numai 22 de locuri la învățământul fără frecvență, ajungându-se la cifra la 47,3 candidați/loc¹⁴.

La specializarea biologie-zi, în sesiunea din iulie 1981, s-au înregistrat 12,7 candidați/loc. În sesiunea din iulie 1986, concurența era mult mai strânsă, ajungând la 22,5 candidați/loc (numărul de locuri fiind același, 25).

În cadrul Facultății de Fizică, specializarea cea mai solicitată a fost Fizică Tehnologică-zi, concurența fiind în iulie 1981 de 8,5 candidați/loc. În iulie 1986, în condițiile în care numărul de locuri alocate profilului scade de la 100 la 75, se ajunge la 21,8 candidați/loc. La Facultatea de Matematică profilurile cele mai solicitate sunt Informatică-zi și Matematică-Fizică (3 ani). În anul 1981, la examenul de admitere la Informatică-zi s-au înregistrat 6,2 candidați/loc, în timp ce la Matematică-Fizică a existat o concurență de 6,9 candidați/loc. Situația se schimbă mult în iulie 1987, când la profilul Informatică-zi sunt 23,7 candidați/loc, iar la Matematică-Fizică 20,8 candidați/loc, în condițiile în care la specializarea Informatică numărul de locuri rămâne constant (25), în timp ce la Matematică-Fizică locurile alocate scad de la 100, în 1981, la 75 în 1987¹⁵.

La facultățile cu profil umanist remarcăm, de asemenea, o competiție intensă la anumite specializări. Din cadrul Facultății de Geologie-Geografie, specializarea cea mai cerută era Geografie-o limbă străină, la zi. Concurența a fost foarte mare la acest profil încă din 1981. Astfel, în iulie 1981 erau alocate acestei specializări 50 de locuri, pentru ca în anii 1986 și 1987, prin introducerea formei de învățământ fără frecvență, locurile să se repartizeze în mod egal pe cele două forme de învățământ zi și fără frecvență (25 de locuri pentru fiecare formă de studiu). În iulie 1981, au candidat la această specializare 19 candidați/loc, pentru ca în sesiunea din

¹³ Prin dispoziția nr. 293/10218 din 11.09. 1986 a Universității din București erau transferați, ca urmare a hotărârii transmise telefonic de Ministerul Educației și Învățământului, doi studenți de la Facultatea de Biologie-Geografie-Geologie a Universității din Cluj-Napoca la Facultatea de Biologie a Universității din București, specializarea Științe Naturale și Agricole fără frecvență. Era o dovadă a faptului că această secție atrăgea la București candidați din toate celelalte centre universitare.

¹⁴ Datele au fost extrase din Arhiva Rectoratului Universității din București, fond secretariat/rectorat, registrul Admitere-1985, dosar nepaginat.

¹⁵ Datele au fost extrase din Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrele nr. 2950/1981 și nr. 1985/1985-1987, nepaginate.

iulie 1986 concurența să ajungă la 27,7 candidați/loc la învățământul de zi și să rămână la 19 candidați/loc la învățământul fără frecvență. La Facultatea de Istorie-Filosofie, în anul 1981, nu a existat decât forma de învățământ la zi¹⁶. Concurența a fost puternică la ambele specializări oferite de facultate: la Istorie-Filosofie au fost în iulie 1981 14,7 candidați/loc, iar la Filosofie-Istorie, la zi, au concurat 12,8 candidați/loc. În anul universitar 1986/1987¹⁷, concurența era următoarea: Istorie-Filosofie-zi – 9,7 candidați/loc; Istorie-Filosofie fără frecvență – 13/loc, iar Filosofie-Istorie – 9,8 candidați/loc.

În cadrul Universității din București, Facultățile de Limba și Literatura Română și Limbi și Literaturi Străine au cunoscut o evoluție complicată în anii aici analizați, fiind reorganizate în anul 1986, când au fost contopite în Facultatea de Filologie. În prima jumătate a anilor 1980, Facultatea de Limbi și Literaturi Străine din București nu a oferit locuri decât la învățământul de zi. Numărul de locuri a variat în cadrul Facultății de la 30 de locuri pentru secția de Limba Engleză-zi, până la 7 locuri pentru secțiile de Limba Italiană-zi și Limba Bulgară-zi. Secția la care concurența a fost cea mai strânsă, în sesiunea din iulie 1981, a fost cea de Limba Franceză-zi, unde au candidat 6,1 candidați/loc, urmată îndeaproape de secția Limba Engleză-zi, cu o concurență de 5,5 candidați/loc și de Limba Italiană-zi, unde concurența a fost de 5,4 candidați/loc.

La Facultatea de Limba și Literatura Română, specializarea Limba Română-zi, în iulie 1981 au concurat 7 candidați/loc, în timp ce la Limba Română-fără frecvență concurența a fost de 6,4 candidați/loc.

Începând cu a doua jumătate a deceniului '80, după comasarea facultăților în Facultatea de Filologie, se introduce pentru toate secțiile forma de învățământ fără frecvență. Pentru anul universitar 1987-1988, în sesiunea din iulie 1987¹⁸, la Facultatea de Filologie din cadrul Universității din București, la specializarea Limba Română și o limbă străină-zi, concurența la admitere a fost de 6,3 candidați/loc; la specializarea Limba Engleză-Limba Română-zi au fost de 4,5 candidați/loc, iar la Limba Franceză-Limba Română-zi 3,9 candidați/loc. Este de remarcat pentru acest

¹⁶ Începând cu anul universitar 1982/1983, pentru specializarea filosofie – istorie s-a introdus și forma de învățământ fără frecvență.

¹⁷ În anul universitar 1985/1986 se schimbă configurația specializărilor din cadrul Facultății de Istorie-Filosofie în sensul că se introduce învățământul fără frecvență la specializarea Istorie-Filosofie și dispare de la specializarea Filosofie-Istorie această formă de învățământ. Numărul locurilor alocate facultății rămâne pe ansamblu același, dar repartitia acestora este mult diferită, la Istorie-Filosofie-zi și fără frecvență sunt alocate 75 de locuri, în timp ce specializării Filosofie-Istorie îi revin numai 25 de locuri.

¹⁸ Datele au fost extrase din Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrul nr. 73/1987, dosar nepaginat.

an universitar concurența foarte puternică la o specializare nou introdusă, Limba Japoneză-o limbă străină-zi, la care au concurat 12 candidați/loc pentru cele 7 locuri alocate, precum și la specializarea Limba Chineză-o limbă străină-zi, unde concurența a fost de 10,8 candidați/loc. La forma de învățământ fără frecvență, se observă o concurență ceva mai temperată decât la zi pentru specializarea Limba Română și o limbă străină, dar nivelul de solicitare pentru specializările de limbi străine ale Facultății de Filologie a fost mai ridicat decât pentru învățământul la zi. Astfel, la specializarea Limba Română și o Limbă Străină-fără frecvență, în sesiunea din iulie 1987, au concurat 5,2 candidați/loc; la specializarea Limba Engleză-Limba Română- fără frecvență, concurența a depășit nivelul de la secția de zi, fiind de 5,5 candidați/loc; la specializarea Limba Franceză-Limba Română-fără frecvență concurența a fost de asemenea mai ridicată decât la zi, atingând 4,1 candidați/loc.

Mai multe sesiuni de admitere într-un an în cadrul Universității din București

O situație cu totul specială se poate observa, în primii ani ai deceniului 1980, în desfășurarea examenului de admitere la unele dintre secțiile Facultăților de Matematică, Fizică, Biologie și Geologie din cadrul Universității din București. La 12 august 1981, Ministerul Educației și Învățământului prezenta, printr-un memoriu oficial¹⁹ adresat lui Nicolae Ceaușescu, situația realizării planului de școlarizare în urma sesiunii examenului de admitere în învățământul superior din iulie 1981. Conform acestui memoriu, planul de școlarizare pentru învățământul superior s-a realizat în iulie 1981 numai în proporție de 81,18%. Din numărul total de locuri alocate, 38.590²⁰, au fost ocupate, după înscrierea candidaților încorporabili admiși în 1980 și a candidaților neîncorporabili admiși în iulie 1981, doar 31.329. Pentru remedierea acestei situații responsabilii din Ministerul Învățământului, cu acordul Elenei Ceaușescu, viceprim-ministru al guvernului, propuneau organizarea unei noi sesiuni de admitere în perioada 1-6 septembrie 1981. În cazul Universității din București, cea de-a doua sesiune de admitere s-a desfășurat, în septembrie 1981, la Facultățile

¹⁹ Memoriul Ministerului Educației și Învățământului nr. 7.089/12.VIII.1981, ANIC, fond C.C. al P.C.R., dosar nr. 10/1981, fila 2.

²⁰ Din totalul de 38590 de locuri alocate învățământului superior în anul 1981, pentru învățământul de zi erau alocate 26682 de locuri, pentru învățământul seral erau alocate 9878 de locuri, iar pentru învățământul fără frecvență erau alocate 2030 de locuri. La zi s-au ocupat, în iulie 1981, 24691 de locuri, adică 92,4%, în timp ce la seral numărul locurilor ocupate a fost de numai 5024 (50,86%).

de Biologie, Fizică și Matematică. În cadrul acestor Facultăți au rămas, din sesiune din iulie 1981, locuri neocupate atât la învățământul de zi cât și, mai ales, la nou înființatele secții de învățământ seral. Pe ansamblul Universității din București, planul de școlarizare a fost realizat, în sesiunea din iulie 1981, în proporție de 84,66%²¹. „Nerealizări mari”²² ale planului de școlarizare s-au înregistrat la secțiile de Biochimie - zi de la Facultatea de Biologie, Fizică-zi și Fizică Tehnologică-seral de la Facultatea de Fizică și Matematică-fără frecvență, Informatică-seral, Matematică- Mecanică-seral și Matematică-Fizică (3 ani)-zi de la Facultatea de Matematică. La prima vedere, am fi tentați să concluzionăm că numărul destul de mare de locuri neocupate la aceste secții se datorează unui nivel scăzut al concurenței (care se confirmă în cazul unora dintre secții) și că organizarea celei de-a doua sesiuni de admitere ar putea fi un indicator al concurenței slabe la aceste facultăți ale Universității din București.

Analiza dinamicii procesului de admitere la cele trei facultăți menționate mai sus conduce însă la imaginea unei situații cu mult mai complexe decât ar putea părea la prima vedere. Astfel, la secția de Biochimie-zi din Facultatea de Biologie concurența a fost, în iulie 1981, de 1,6 candidați/loc. Din cele 50 de locuri alocate profilului s-au ocupat, însă, numai 30, 53 dintre candidați nereușind să depășească pragul mediei minime de admitere, nota 5. În sesiunea din septembrie 1981, pentru cele 20 de locuri rămase din vară, concurența a fost, la Biochimie-zi, de 9,12 candidați/loc. O situație cu totul atipică întâlnim la secția de Fizică Tehnologică-seral, la care în iulie 1981, s-au înscris 10 candidați pentru 25 de locuri, fiind admis 1 singur candidat cu media 6,86. Desigur că putem explica această situație prin faptul că secția de seral abia se înființează în 1981 și că numărul de locuri alocate a fost mult prea mare ocupându-se, după sesiunea din septembrie 1981, numai 6 din cele 23 de locuri. Paradoxal este, însă, faptul că această situație s-a perpetuat și în următorii ani²³,

²¹ Conform datelor din Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrul nr. 2950/1981, dosar nepaginat.

²² Conform Memoriului Ministerului Educației și Învățământului nr. 7.089/12.VIII.1981, ANIC, fond C.C. al P.C.R., dosar nr. 10/1981, fila 2.

²³ La sesiunea din iulie 1982 pentru secția de Fizică Tehnologică-Seral, s-au înscris 18 candidați pe 25 de locuri și au fost admiși doar 8, pentru sesiunea din septembrie rămânând 11 locuri neocupate, după înmatricularea incorporabililor admiși în 1981. Au rămas 4 locuri neocupate la această secție și după a doua sesiune de admitere, din septembrie 1982. În iulie 1983, numărul candidaților înscriși la secția de fizică tehnologică – seral, a crescut ușor, ajungând la 24 candidați/25 de locuri, numărul celor admiși fiind însă foarte mic, numai 3 candidați obținând peste media 5. În septembrie 1983, după înmatricularea incorporabililor admiși în 1982, s-au înscris 35 de candidați pentru cele 16 locuri rămase, ocupându-se toate locurile.

numărul de locuri alocate secției Fizică-Tehnologică-seral menținându-se constant, în ciuda faptului că an de an, după două sesiuni de admitere, rămâneau locuri neocupate. La secția de Fizică-zi situația a fost mult diferită, în sesiunea din septembrie 1981, concurența fiind de 7,4 candidați/loc.

La Facultatea de Matematică, secția Matematică-Fizică (3 ani)-zi, în sesiunea din iulie 1981, întâlnim probabil cea mai bizară situație din procesul de admitere al anului universitar 1981. Concurența a fost pentru această secție cea mai strânsă din cadrul Facultății de Matematică, situându-se la nivelul de 6,9 candidați/loc. În ciuda acestui fapt s-au ocupat doar 83 de locuri din cele 100 alocate profilului. În septembrie 1981 competiția pentru cele 17 locuri rămase a fost acerbă, fiind de 25 candidați/loc. La secția de Matematică fără frecvență, în iulie 1981, în ciuda concurenței relativ mari, de 4,1 candidați/loc se completează numai 26 de locuri din 30, rămânând 4 locuri libere pentru a doua sesiune de admitere. În septembrie, la această secție concurența a fost de 9,1 candidați/loc pentru cele 4 locuri libere. Și la secția de Informatică-seral, unde s-au înscris 27 de candidați pe 25 de locuri în iulie 1981, au rămas locuri libere, fiind admiși numai 4 candidați. Pentru restul celor 21 de locuri, în septembrie 1981, au concurat 3,3 candidați/loc. Singura secție din cadrul Facultății de Matematică la care au rămas locuri libere și după sesiunea din septembrie 1981 a fost cea de Matematică-Mecanică-seral. La această secție concurența a fost, în iulie 1981, de 0,8 candidați/loc, din cele 25 de locuri alocate, ocupându-se numai 1. În septembrie 1981 au candidat 3,2 candidați/loc pentru cele 24 de locuri rămase, fiind admiși 22 de candidați.

În următorii 4 ani situația la admitere în cele trei facultăți menționate mai sus a fost asemănătoare, rămânând, de fiecare dată, locuri neocupate pentru o a doua sesiune de admitere în septembrie. Din întreg deceniul 1980, în anul 1982, la Facultatea de Matematică au rămas cele mai multe locuri neocupate. Cu excepția secțiilor de Informatică-zi și Matematică-Fizică-zi (3 ani), la toate celelalte secții ale facultății au rămas locuri neocupate după sesiunea din iulie 1982. Astfel, în sesiunea din septembrie 1982 au fost scoase la concurs 23 de locuri la Matematică-zi; 5 locuri la Matematică-Mecanică-zi; 22 de locuri la Informatică-seral; 24 de

În sesiunea din iulie 1984 au concurat la aceeași secție 29 candidați pentru 25 de locuri, rămânând 6 locuri neocupate. Nici în sesiunea din iulie 1985 situația de la admiterea pentru această secție nu s-a ameliorat foarte mult, concurența fiind de 1,9 candidați/loc; au rămas 7 locuri neocupate. Soluția adoptată pentru rezolvarea acestei situații a fost, în august 1985, redistribuirea primilor 7 candidați respinși la secția Fizică Tehnologică-zi pe cele 7 locuri neocupate la secția seral.

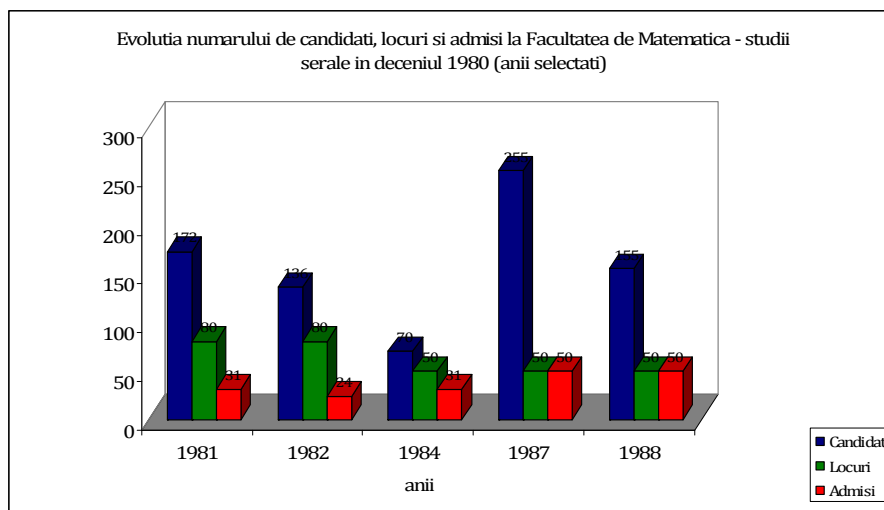
locuri la Matematică-Mecanică-seral și 10 locuri la Matematică-fără frecvență. După cea de-a doua sesiune de admitere, în septembrie 1982, locurile s-au completat integral la Matematică-zi (unde au concurat 11,6 candidați/loc) și la Matematică-Mecanică-zi (unde concurența a fost de aproximativ 7 candidați/loc). La celelalte 3 secții (învățământ seral și fără frecvență) au rămas locuri neocupate și după a doua rundă de admitere²⁴. În total, numărul locurilor neocupate după sesiunea din iulie 1982 a fost de 105 în întreaga Universitate din București, cel mai mare din întreg deceniul.

În anul 1983, numărul locurilor rămase neocupate după prima sesiune, din iulie, a fost cu 49,5% mai mic pe Universitatea din București față de anul precedent²⁵. În anul următor, 1984, numărul locurilor neocupate după sesiunea din iulie crește însă din nou, ajungând la 88. Secția cu cele mai multe locuri neocupate, în iulie 1984, a fost cea de Inginerie Geologică și Geofizică-zi din cadrul Facultății de Geografie-Geologie. Este de remarcat faptul că anul 1984 a fost singurul în care s-a organizat sesiune în septembrie pentru această secție, 43 de locuri din 150 rămânând neocupate în sesiunea de admitere din iulie (atunci din 277 de candidați înscriși în concurs numai 58 au reușit să obțină peste media minimă de admitere, nota 5).

În a doua jumătate a deceniului 1980, începând chiar din anul 1985, putem sesiza o micșorare drastică a numărului de locuri care rămân neocupate în sesiunile din iulie la facultățile Universității din București. Ultimul an în care s-a organizat la Universitatea din București o a doua sesiune de admitere, în septembrie, a fost 1986, când au rămas locuri neocupate la numai două secții de învățământ seral ale Facultății de Matematică. Sub impactul sporului demografic al populației școlare, despre care am discutat în prima parte a acestui studiu, în septembrie 1986 au concurat pe cele 11 locuri libere de la Matematică-Mecanică-seral 13,8 candidați/loc, iar pe singurul loc liber de la Informatică-seral au concurat 117 candidați.

²⁴ Datele au fost extrase din Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrul 3066/1982, dosar nepaginat.

²⁵ Au rămas în total 52 de locuri neocupate după sesiunea din iulie 1983, după cum urmează: la Fizică Tehnologică-seral: 16 locuri; la Informatică-seral: 14 locuri; la Matematică-Mecanică-Seral: 15 locuri; la Biochimie-zi: 7 locuri (Arhiva Rectoratului Universității din București, fond Secretariat/Rectorat, registrul nr. 3413/1984, dosar nepaginat).

Dinamica procesului de admitere la Facultățile de Matematică, Fizică și Biologie ale Universității din București lasă să se întrevadă câteva aspecte importante. În rapoartele comisiilor de admitere de la aceste Facultăți se subliniază de fiecare dată nivelul ridicat al exigenței și modul riguros de desfășurare a examenelor. Numărul mare de locuri neocupate după sesiunile din iulie, imposibilitatea foarte multor candidați de a obține media minimă de admitere sunt tot atâtea argumente în favoarea concluziei că nivelul de dificultate al subiectelor a fost ridicat în această perioadă și gradul de pregătire a candidaților insuficient. Se poate lua în discuție și problema bazinului de recrutare al acestor facultăți din Universitatea din București. La secțiile de seral și fără frecvență ale Universității din București puteau candida absolvenții de liceu din anul respectiv numai dacă făceau dovada încadrării lor în producție, pe baza actului de repartizare, emis de către liceul absolvit.²⁶ Este foarte posibil ca cei mai buni absolvenți ai profilelor de Matematică-Fizică, Matematică-Mecanică, Științele Naturii din licee să fi fost atrași, în anii 1980, mai curând de specializările oferite de învățământul superior politehnic, de medicină sau de învățământul superior de studii economice decât de secțiile de învățământ seral sau fără frecvență din Universitate, care ofereau perspective profesionale mai puțin atrăgătoare. Cert este că, în ciuda presiunilor politice (dacă acestea vor fi existat), membrii comisiilor de admitere de la Universitatea din București au păstrat un standard ridicat de exigență pentru candidații care doreau să

²⁶ Făceau excepție de la această prevedere candidații la profilul Științe Juridice, învățământ fără frecvență, care erau obligați să aibă un stagiu de minimum 2 ani în producție, vezi *Admiterea în învățământul superior, 1980*, editată de „Forum, revista Învățământului Superior”, București, p. 50.

urmeze secțiile de seral și fără frecvență din facultățile de Matematică, Fizică și Biologie în anii 1980.

Considerații finale

Concluziile pe care le putem întrezări în acest stadiu al cercetării noastre, urmărind dinamica alocării numărului de locuri și nivelul concurenței la admitere în Universitatea din București, pe parcursul anilor 1980, se circumscriu câtorva coordonate.

Au existat în cadrul Universității din București, în deceniul nouă al veacului trecut, facultăți cu specializări extrem de solicitate. Facultatea de Drept, cu toate secțiile sale, a fost cea mai atractivă de-a lungul întregului deceniu. La toate specializările acestei Facultăți concurența a fost acerbă în anii analizați de noi, depășind frecvent 15 candidați/loc. Analiza evoluției numărului de locuri alocate Facultății de Drept, în perioada studiată, ridică o serie de probleme. Sub impactul creșterii populației școlare în a doua jumătate a anilor 1980 și sub presiunea concurenței foarte mari, numărul de locuri alocate Facultății a crescut numai la forma de învățământ fără frecvență, în timp ce la învățământul de zi se sesizează chiar o sensibilă scădere a numărului de locuri alocate. Cum prevederile Regulamentului de admitere limitau la profilul Științe Juridice-fără frecvență înscrierea candidaților care nu aveau un stagiul de minimum doi ani în producție, este evident că se încuraja prin această mărire a numărului de locuri planificate accesul la studiile juridice pentru acei candidați ce veneau direct din producție. Regimul politic rămânea total indiferent față de sporul de 17,3%²⁷ al numărului de absolvenți de liceu din anii 1986, 1987, care susțineau examenul de admitere la învățământul de zi. O situație asemănătoare se întâlnește la Facultățile de Biologie și Geografie-Geologie. La secțiile de învățământ la zi, unde concurența a fost foarte mare și în prima parte a anilor 1980, nu s-au suplimentat deloc numărul de locuri, ci dimpotrivă, în unele situații, el s-a micșorat. Astfel, la secția de Biologie-zi, în condițiile în care numărul de locuri rămâne același, concurența a crescut de la 12,7 candidați/loc (în iulie 1981) la 22,5 candidați/loc (în iulie 1986); la secția de Geografie-o limbă străină-zi, prin introducerea formei de învățământ fără frecvență la jumătatea anilor 1980, numărul de locuri pentru învățământul de zi s-a înjumătățit, concurența crescând de la 19 candidați/loc (în iulie 1981) la 27,7 candidați/loc (în iulie 1986). O situație diferită se întâlnește la secția de Istorie-Filosofie-zi, la care concurența s-a micșorat de la 14,7 candidați/loc (în iulie 1981) la 9,7 candidați/loc (în iulie 1986) datorită

²⁷ Conform cifrelor indicate de Steliana Perț, *op. cit.*, p. 336.

faptului ca numărul de locuri alocate învățământului de zi a rămas același, alocându-se 25 de locuri în plus pentru secția fără frecvență.

Forma de învățământ seral s-a introdus în Universitatea din București în anul 1981 la facultățile de Fizică și Matematică. În ciuda faptului că au rămas de fiecare dată locuri neocupate la secțiile de învățământ seral în perioada 1981-1986, numărul de locuri alocate a rămas același pe parcursul întregului deceniu. Sporul demografic al populației școlare s-a reflectat și în dinamica admiterii la aceste secții de învățământ seral. În anii 1987, 1988, 1989 nu numai că locurile alocate s-au completat integral din iulie, dar concurența a depășit frecvent 3 candidați/loc la aceste secții, considerate neatractive în perioada anterioară.

Forma de învățământ fără frecvență a cunoscut o expansiune importantă în cadrul Universității din București în anii 1980. Îndeosebi după 1985, s-au introdus secții de învățământ fără frecvență și la specializări și profiluri la care anterior nu existaseră. Din punctul de vedere al concurenței, învățământul fără frecvență s-a dovedit a fi mult mai atractiv decât cel seral, foarte mulți candidați intrând în competiție pentru locurile de la fără frecvență, probabil și pentru perspectivele oferite de avansare rapidă la locul de muncă.

*Competition for admission to the University of Bucharest in the 1980s.
An attempt of quantitative analysis*

(Summary)

Key words: *admission exam, places approved, competition, school population, profiles*

Among the multitude of problems faced by the University of Bucharest in the 1980s and triggered by the cuts in the number of student places, an important one was the skyrocketing competition in the admission exam for some of the University's faculties. The present research aims to depict the social, political and demographic factors that influenced the spectacular rise in the competition for admission in some of the specializations and main fields of studies offered by the University of Bucharest, and attempts to conduct a quantitative reconstruction of the competition for admission in the University's faculties, based on information available in the archives of the University.

